

Margarita Voites - Hääl jumala andest

Margarita Võites - puhas ja pehme koloratuursopran tähistab 30. oktoobril 85. juubelisünnipäeva.

Ma ei ole kunagi tahtnud kanda teiste riideid, magada võõras voodis ega kuulata teiste jutte enda kohta. Mul on oma tee ja olen püüdnud paljudest asjadest lihtsalt üle olla,” ütles Margarita Võites. „Ma pole kunagi lavale läinud, et vabandage, et ma teile nüüd laulan. Meeldib või mitte, aga ma pakun omalt poolt parima.” Tähesära pole midagi vähemat ega midagi rohkemat kui igapäevane töö, proovid ja etendused. Midagi peab liikuma, põlema ja siis see ongi sära. Lihtne rääkida, raskem teostada. „Ma ei ole oma loomeloost saanud iga kord seda, mida oleksin tahtnud. Näiteks Silva jäigi laulmata.”

Räägitakse, et primadonnad on teatrist lahkunud?

„Mulle tundub, et teatris peab kindlasti olema primadonna - donna prima, esimene daam.”

Kui teatris primadonnatsevad dirigent või lavastaja?

„Siis võid otsida, aga niikuinii ei leia, mis õige, mis vale. Mulle ütles üks dirigent, et mis primadonna, lihtsalt ilus naine.”

Primadonna-kõlab ju uhkelt, aga ei tähenda üksnes tiitlit, vaid on liigi nimetus. Donna prima-esimene naine ooperis-operetis. Endise Estonia operetipriima Silvia Urbi ütlemiste järgi olnud primadonna justkui juba sõimusõna. Ses osas aegunud ja kes kasutab donna prima õigusi. Endisaegne lavastaja Eino Uuli nimetas Estonia ennesõjaaegset esisopranit Olga Torokoff-Tidebergi heaks lauljaks, näitlejaks, lisades samas: „Kui primadonna „Tosca” proovi hilines, siis ta kunagi ei vabandanud, vaid kasutades donna prima õigusi, ütles, et nüüd võib alustada.” kinnitas Eino Uuli, suits käes ja sõrm püsti.

Tema saabumine teatrisse oli juba ise omaette etendus. Margarita Võites ei mänginud diivat, ka mitte sellist tagasihoidlikku, kel tiivad ära lõigatud. Ta lihtsalt dii-prima donna. Aga sellest hiljem.

Kas hääljumala andest?

Kindlasti oli Margarita Võites lauljaisiksus - hääl jumala andest. Ja kindrali tütreks tituleeritud, mispeale Margarita naeratades reageeris, öeldes, et ta isa Artur Lombak ei jõudnud kindrali paguniteni. Seega on Margarita polkovniku tütar. „Minu isal oli

Kultuur ja Elu

62,63,64,65,66,67,68,

Teater Vanemuine
Eesti Rahvusballett
Teater
Ivari Ilja

väga ilus lauluhää!." Ja kui väike Rita nuttis ja ema luttu ei leidnud, ütles ta isale: „Poi him!” st „Laula talle!” Kui isa laulis, jäi laps vakka ja kuulama.

30. oktoobril viis aastat tagasi toimus Tallinnas Mustpeade majas Margarita Voitease 80. sünnipäeva tähistav juubeliõhtu, kus sünnipäevalist sai kuulata. Publiku hulgas istunud Helgi Sallo, kõrval Hans Miilberg, hoidsid pisaraid tagasi, kui juubilar valikuliselt oma lemmikromansse ja aariaid esitas „Vähemalt ma tahan laulda,” ütles juubilar siis naljaga pooleks.

Millesse uskuda?

„Iseendasse! Ma olen saatuse mutt, usun saatust ja olen saatusele alluv. Igal meist on oma horoskoop, tähtkuju. Miks mõned inimesed klapivad ja võivad kodu luua, teised ei sobi koos elama ja neil ei tule sellest midagi välja? Ka koeral on oma iseloom ja tähtkuju, milles sündis. Mõni koer tahab joosta väljas, teine tahab lesida diivanil. Ma usun astroloogiat, tähtkujusid ja nende omavahelist sobivust.”

Kas mõnikord on olnud niisugune tunne, et publik sinu pärast saalist lahkub?

„ Ei ole küll. Otse vastupidi, näiteks kirikukontserdi ajal, kui eriti väikesed lapsed tüdinevad, jooksevad ringi, tahavad mängida, jäi ühel kontserdil laps magama, mis tähendab, et ta tundis, et oli kaitstud.”

On ka midagi, mida ei oska?

„Ma ei oska joonistada. Olen proovinud, aga eriti ei oska. Tegelikult ma olen joonistanud ka pilte, looduse pilte.”

Kui satud konfliktsituatsiooni?

„Üldiselt mulle ei meeldi minna konflikti. Sest ma olen, kui nii võib öelda, teiste essust alati mööda käinud ja mitte sisse astunud. Peenrahaks ma pole end kunagi vahetanud. Ja need rahvakunstniku nimetused ei ole tulnud kunagi nii lihtsalt, nagu räägitakse.”

Milline on koloratuursopran?

Muusikateadlane Johannes Jürisson on poolnaljatades öelnud, et koloratuur on lihtsa asja keeruliseks tegemine.

Tallinna Keskaigla gastroenteroloog Benno Margus, kes tööst vabal ajal on ka pianist-kontsertmeister, on kontsertidel Margarita

Voitest klaveril saatnud. Benno Margusel on absoluutne muusikaline kuulmine, mängib noodita, peast ja kui nii võib öelda, on omamoodi koloratuuride hull.

Kuidas koloratuuri meditsiiniliselt lahti seletada? Kas see on looduse ime, kõrvalekalle, erand?

„Midagi täpsemat on raske öelda, aga koloratuur võib olla ka anatoomiline iseärasus, biokeemiline protsess. Need on juba kaasasündinud omadused.” Teisisõnu, priimaks saadakse, koloratuuriks peab sündima. Kutselised ei proovi, aga harjutavad. Margarita kohta see ei käi. Ta ei harjutaja lihtsalt proovib, kas hääl on korras. Margarita kauaaegne partner laval, Urve Tauts ütleb: „Margarita tuli proovi, minu meelest lahti ta ei laulnudki ja läks proovis ikka järjest ja järjest paremaks. Laulis end proovis aariatena lahti. Margarita on võrratu, andis 75-aastasena veel kontserdi ja laulis veel ka 80. juubeliõhtul. Kui hing laulab, süda kaasa laulab, kes saab siis keelata...”

Millal kõik alguse sai?

Margarita Voitesest sai Estonia teatri primadonna 1969. aastal. Oli teatri kõrgeaeg - publik nägi Voitest koos Georg Otsa ja Tiit Kuusikuga, Hendrik Krummi ja Ivo Kuusega, Teo Maiste ja Mati Palmiga. Dirigeerisid Neeme Järvi ja Eri Klas. Tema suurrollideks tõusid Violetta „Traviatas” ja Gilda „Rigolettos” .

Enim tunnustust tõi aga nimiosa Gaetano Donizetti ooperis „Lucia di Lammermoor” .

Estonia külalisesinemistel Stockholmi Kuninglikus Ooperis (1985) laulis Margarita Võites nimiosa ooperis „Lucia di Lammermoor”. Publik reageeris 15-minutilise aplausi ja jalgade trampimisega. Ja Rootsi kriitika kirjutas: „Margarita Võites pühitses triumfi oma muinasjutuliselt puhta ja pehme, vaimustavalt väljendusrikka koloratuursopraniga.”

Aga kui teatrist lahkub looduse and - koloratuursopran, mis siis? Rahvusoper Estonia endine etenduse juht Jüri Kruus ütleb kujundlikult: „Imetled tähte öises taevas, aga päeval unustad tema sära. Ja kui järgmisel ööl tähte „püüdma” lähed, näed, et taevas on tumedad vesised pilved ja sajab lobjakat...”

Kas saatusesse võib uskuda?

„Mind kutsuti Ritaks. Rita armastas laulda. Mulle meeldivad ühe laulu sõnad, kus öeldakse, et saatus ei ole rumal, aga kes siis

rumal on? See ütlemine käib minu kohta. Saatuse on mulle palju võimalusi andnud ja ma ei ole osanud alati õiget valikut teha. Ma ei ole valinud alati maksimumi. Sõbranna ütles mulle, et läheme Tartu Ülikooli bibliograafiasse, see on nii haruldane eriala, saab palju teada. Sain sisse kah! Alguses astusin žurnalistilcasse ja mulle meeldis kirjutada. Aga ma pole kunagi olnud rahul - kirjutasin ühe lehekülje ja kirjutasin seda kümme korda ümber. Pärast ühte esinemist kutsus mind sõbranna M ai Kolossova, kes töötas sel ajal Pärnus kultuuriliinil, vaatama üht „valget tüüpi” uut maja Pärnus Esplanaadi tänaval. Õue peal tuli meile vastu pisike uje mehike. Sõbranna küsis, kas ma tean, kes see mees on? Ma ei teadnud ega tundnud ära. See tagasihoidlik mees oli Karl Vaino, kes tervitas mind ja me vestlesime. Ta oli siis „kolmas”, aga kui temast „esimene” sai, muutus ta teiseks inimeseks.

Tema abikaasast sai aga mu mõttekaaslane vokaali alal. Anna Iljinišnal oli ilus hääl. Ta võttis laulutunde ja esines valitsuse vastuvõttudel. Ükskord küsis ta minu käest Caccini „Ave Maria” nooti. Seda lugu mul ei olnud, aga ma muretsesin noodi ja võtsin selle ka enda kavva. Niguliste kirikus tuli ta mind pärast kontserti tänama, öeldes: „Molodets!” Ta oli suure mehe proua, kes saatkonna vastuvõttudel laulis Rosina aariat. Rosin oli aga selles, et see proua oli Moskva Konservatooriumi lõpetanud koduperenaine.

Tol ajal oli kombeks, et suurte meeste prouad ei tohtinud töötada. Aga huvitav oli see, et mistahes aaria esitamiseks ei vajanud ta klaverit, nooti ega helistikku - talle sobis mistahes helistik. Kui olime Hendrik Krummiga kontsertturneel Jaapanis, jäi meie klaverisaatja Kalle Randalu Tokyosse. Olime siis paratamatult turistid, seljas kimono ja jalas sussid. Loomulikult paluti meil laulda, aga meie palusime seda teha Anna Iljinišnal, kes esines suure rõõmuga ka ilma klaverisaateta. Meie istusime ja plaksutasime.”

Kas häälega „sündida” on püha privileeg?

„Aga seda võrset tuleb kogu aeg ja alati kasta,” räägib Margarita Võites. Kunst õilistab, kujundab, loob ja ka lõhub. Teater flirdib, teeb sulle silma ning unustab. Ja laval pead end iga päev uuesti tõestama. Üksnes tähe seisus juba kohustab. Ega tähe seisus ei ole just kerge olla ning alati ei pruugi soosida seda tähtede seis. „Mõni osa on tulnud pisut hiljem, mõni roll jäänudki tulemata. Olen püüdnud Lakmed, Silvat, aga need osad on jooksnud minu elust mööda,” tunnistab Margarita.

Teatri kolleegide kõrvadele on vahel talumatu kuulata seltskonna tasemel jutte. Näiteks seda, kas kuulus laulja Georg Ots viis ka prügiämbrit välja või käis öösel külmkapi kallal. Sellesse suhtutakse mitte ainult vaevaltmärgatava muige, vaid ka teatud nõrdimusega.

„Mina olen seda küll tudengina konservatooriumi aknast näinud, kuidas iidol prahti prügikasti viib, aga ma ei räägi sellest, vaid sellest, kui suur kunstnik ja lavapartner oli Georg Ots.”

Maailma lavade diivade abikaasad on omamoodi „kangelased”. Pead olema abikaasa, kokk ja kunsti austaja korraga?

„Ei, minuga oli teisiti, tegin kodus kõike ise. Aga kui ma olin ära, mida juhtus sageli, käisin ju kontsertreisidel, võttis abikaasa kodus kohustused enda peale. Tegi süüa, saatis lapsed kooli jms.”

Estonia teatri endine orkestrant Teet Põder hõiskas alati enne „Traviata” etendust, kui laulis Margarita Võites: „Muuseas, täna on etendus. Täna laulab Madame!” Teatris ikka aasitakse, mis käib hea teatri tooni juurde, kus on ka tõetera sees.

Kui Margarita Võites, mantoo ümber, teatrisse saabus, meenutas ta suurilmadaami. Kui Estonias plaanide kohaselt pidi Traviatat laulma külalisena maailmakuulus ooperilaulja Anna Moffo, kes aga mingitel asjaoludel tulla ei saanud, jäi Moffo paanika ja palavik teatrisse kauaks hõljuma. Lauljanna ilust ja imelisest häälest räägiti legende, mida pidid kuulama ka meie primadonnade võrdlemisi õrnad kõrvad. Aga lõppude lõpuks on tõde vanas heas ütlemises: igasugused arvamised ei suuda kunagi surmata seda, kes peab elama.

Pärast Mozarti ooperi „Haaremirööv” esietendust kutsus Margarita Võites kolleegid endale külla, et seda üheskoos tähistada.

Abikaasa Juhan Võites pani kohe plaadi mängima ja ütles: „Ma mängin teile nüüd oma Moffot,” Aga „see oma” läks ilmselt igast kõrvast mööda. Melomaanid kuulasid, keda kuulata tahtsid - Anna Moffo jumalikku häält.

Teatri etenduse juht, Jüri Kruus, kelle Eri Klas ammuilma on huumoriga pooleks vokaaldirektoriks „ristinud”, lõi kahte kätt kokku, hüüdes: „Madame, kuulake, missugune hääl, missugused fraasid, madame!” , kuni keegi äkki märkas, et Anna Moffo laulab juba eesti keeles?! Kõik hüppasid nagu vedrust püsti. Jüri nägu oli nagu üks suur küsimärk. Juhan Võites lausus: teil oleks juba ammu huvitav teada, et see laulja, keda kogu aeg kiidate, on minu Moffo ja istub täpselt siin, teie kõrval - Margarita Võites!

Meil on nüüd oma Miliza Korjus ja võib olla veel paremgi? Endine tantsupedagoog, tantsija ja koreograaf Kalju Saareke on aastaid istunud igasugustes komisjonides ja žüriides. Talle sai juba harjumuseks olla kriitiline, tal ei jäänud midagi ega kedagi kahe silma vahele.

„Vaatasin ükskord televiisorist noor tantsijannat ja kui tema käest küsiti, kuidas oli või nii ... , ütles ta, et nojah, paar tantsusammu pean ära õppima, siis on kerge. Selleks, et hästi teha, peab paarkümmend tantsusammu ära õppima. Ja siis alles vaatame, kas... Sest üldine kehatunnetus ei tule üleöö, vaid saavutatakse pikaajalise treeninguga. Sama käib ka professionaalse laulja kohta. Laulmine on ju tippsport, kus andetuid pole, aga andega tuleb teha tööd. Margarita Võites on suurepärane laulja ja olnud nii meie kui ka välislavade uhkus.

Disainer Ene Ammer teadis Margaritat juba kooliajast. „Olen Margarita ilusa häälega harjunud, teda palju kuulnud.” Tema arvamus on argumenteeritud, kõlades lihtsalt ja lühidalt: „Minu jaoks on nad kolm esimest-Miliza Korjus, Veera Neius ja Margarita Võites.”

Noor psühhiaater ja hingearst Arvo Haug imetles koloratuure, et kuidas nad ikka nii kiiresti ja nobedalt kõrgelt laulda saavad. „Ma imetlesin Miliza Korjust, kuni kindrali tütarMargarita Võites mind oma ilusa hääletämbriga ära võlus. Sa vaata, meil on nüüd oma Miiiza Korjus, mõtlesin, ja võib olla veel paremgi?!”

Kui Rahvusooper Estonia artist Jaak Jõekallas teatrisse tuli, oli Margarita Võites tema jaoks lausa paleus. Pilt möödunust, mis noorele inimesele sügavale hinge jäi, on vaata et teatrielu võimsamaid elamusi üldse, mida ei unusta. „Majooksin parajasti trepist alla, et lavale minna ja siis ... Lava ja koridori vahelisi uksi hoidsid mõlemalt poolt avatuna ühelt poolt naissolistide riietaja Linda Lõhmus, teisel pool tragi meessolistide riietaja Lilli Birke: palun, palun, proua ... Ja Violetta-Margarita Võites astus majesteetlikult ja eneseteadlikult kõrgele tõstetud lõuaga, mustas sametkostüümis läbi ukseava, et minna lavale.” Algas „Traviata” teine vaatus.

Kes on primadonna, millega ta teistest erineb?

Või tähendab primadonna midagi upsakat, kapriisset, kes viskab lilli ja lõhub vaase. Mõnikord on primadonna sõimusõna? Ideaalis peaks primadonna olema lauljaisiksus, kes on ka teiste kolleegide suhtes palju hoolivam, intelligentsem peenetundeliseni.

Maria Callas on öelnud, et ei avanud suud ainuüksi selleks, et

näidata oma ilusat häält. Huvitav, kas looduse poolt õnnistatud koloratuursopranid tunnevad iga oma rakuga, et on erilised ja laulmiseks loodud. Kas Margarita Võites ei diivatsenud rohkem kui asi väärt? Mõtelda võib nii või naapidi, aga kellelegi kaela ta juba ei lennanud.

„Kui ma külalisetenduste ajal Rootsi Kuninglikus Ooperis Margaritaga Luciat („Lucia di Lammermoor”) kuulasin, olid kõik mu ihukarvad vaimustusest püsti. Missugune hääl! Etenduse lõpus seisis publik püsti ja aplodeeris pool tundi. Siis ma küll mõtlesin, et Margarita on sündinud valel ajal ja vales kohas. Maailmas oleks teda juba ammu kuninglikult kätel kandnud,” meenutas Helgi Sallo Estonia teatri külalisetenduste hiilgeaega Rootsi Kuninglikus ooperis Kui Ben Drui hakkas tegema muusikafilmi Margarita Voitesest, soovinud Margarita, et tore oleks, kui Lucia hullumisstseenis näeb vaimusilmas oma kallimat Edgardot ja seda episoodi mängiks [Estonia balletiprints](#) Tiit Härm. „Me saime Tiiduga hästi läbi, rääkisin talle oma ideedest ja ta oli nõustus, aga Härm oli [teatris](#) liiga hõivatud ja ei saanud minu Luciale „viirastuda” .” Edgardona „viirastus” filmis hoopis Jüri Trei, käevangus neiu, kelleks oli [Estonia teatri](#) [priimabaleriin](#) Kaie Kõrb. „Jüri ja Kaie mängisid oma episoodi väga hästi,” leiab Margarita.

Kas aplausil on ka oma hääl?

Kas Margarita on diiva või diivatses, aga sumin käis tema ümber kogu aeg. Kes aga on Margarita Võites kui laulja, tunnistavad estoonlyased reservatsioonide ja publik aplausiga. Pealegi! Kui poleks Margarita Voitest ja Anu Kaalu, Tiit Kuusikut ja Georg Otsa, Hendrik Krummi ja Kalju Karaskit, Mati Palmi ja Teo Maistet, Helgi Sallot, poleks olnud Estonias „suurt [teatrit](#)”, on tõdenud ka maestro Eri Klas.

„Aplausil on kindlasti oma hääl. Auavaldusi on olnud väga erinevaid. Naised avaldavad end ülivõrdes, mehed tagasihoidlikumalt - meile meeldib teie hääl ... ja allkiri. Mis puutub aga aplausi, siis vahel tuleb see sulle ka siis, kui oled ammu „aaria lõpetanud” . Olen vahel istunud [teatris](#), et kuulata ja vaadata noori lauljaid. Ühel „Traviata” etenduse vaheajal avanes looži uks ja noor daam ulatas mulle roosid: „Mulle meeldis teie Violetta.” Maailma lavadel hinnatuima staari Renee Flemingi agent Matthew Epstein on öelnud, et karjääri ei tee esimese viie, vaid viimase kümne aasta jooksul.

„Kui saatus tahab, siis laulan veel,” rääkis veel 80-aastane Võites.

Lisades: „Võin istuda noruspäi nagu vana hobune, aga kui tuleb kutse laulda, tõmbuvad lihased kohe pingule, pea püsti, nagu tsirkusehobusel. Muidugi ma kõhklen, aga lähen ...”

Süda kuulub ju lavale!

Margarita Võites on laulnud Moldaavia, Armeenia, Gruusia, ka Venemaa lavadel. Venemaal on temalt küsitud, kuidas te tunnetate meie muusikat nii hästi?

„Ma lihtsalt armastan seda maailma muusikat nagu ka iga teist muusikat, mida laulan.”

Eks lauljad ole ju ka omamoodi heli loojad, kes noodid kõlama panevad. Jalgpall on ju ka nii kaua lihtsalt pall, kuni mängima hakatakse. Teater ei ole kolm tundi ooperit ja ooper ei ole ainult see, mis toimub laval, vaid lava ja saali vahel. Kui saalis on publik. Näitlejad-lauljad on kogunud saale, kust midagi vastu ei kaja. Ja etendusi, kui publik mõtleb sinuga nagu ühes suunas.

Kas laulja kuulub publikule?

„Kui sellest rääkida, on kummaline tunne, olen sellele mitu ja mitu korda mõelnud, kuhu ma kuulun. Ilmselt kuulun inimestele, kes mind mõistavad ja kellele ma olen vajalik -ikka publikule. Olen leidnud ka oma maa - Saaremaa. Saarlased ütlesid mulle: te olete meite oma. Ma olen hea meelega saarlaste oma. Aga muidugi, ma võin kuuluda ka kõigile, kes mind vajavad.”

Kuidas pikad kontsertturneed lauljat muudavad?

„Kui palju need nüüd muudavad. Aga mul on olnud lihtsalt võimalusi esineda erinevale publikule ja ka lastele. Lastega on alati nii tore kohtuda. Sa näed kohe, kuidas reageeritakse, mis meeldib. Lapsed on vägagi kriitilised ja väga heatahtlik publik.” Tookord Margarita Võites juba teadis, et peab sõitma esinema Kamtšatkale. Aga veel enne seda tuli Kamtšatkalt laste käest kiri. Õieti saatis kirja õpetaja. Nad olid koos lastega vaadanud mingit telesaadet, kus Margarita laulis ja kirjutasid, et tahaksid teda hea meelega kuulata ka Kamtšatkal.

„Jaa, muidugi nad teadsid, et ma sinna sõidan. Aga kohapeal tuli välja, et see, kus lapsed elasid, oli hoopis teises kandis, kus kontsert planeeritud. Ja ma tegin veel ühe lisakontserdi.”

1990. aastal lõpetas Margarita Võites teatritöö, kuid andis edasi kontserte. Kontsertidelt tõi lauljanna kaasa häid soove, aplausi, suurel hulgal ka kivikesi, merekarpe ja koralle.

„Indiast tõin huvitavaid karbikesi, kivikesi. Kuigi neid on raske tuua, siiski tõin. Ma olen alati püüdnud ka lilli kaasa tuua.”

Mida publikule kaasa võtsid?

„Ma olen kontsertidel väga armastanud laulda Miina Härma laulu „Lauliku lapseõlv” ja Artur Lemba laule, mis on leidnud ka väljaspool Eestit suure publiku poolehoidu ja Villem Kapi romansse. Samuti laule vene heliloojate loomingust. Lemmikheliloojat Gossanatokit, kes ei ole oma laule küll minule kirjutanud, aga nad sobivad mulle tõesti nii nagu oleksid mulle kirjutatud. Samal ajal laulan kontsertidel ka oma põhiheliloojaid -Donizetti, Verdi, Gunot jt.”

Midagi, mis seob Pärnuga?

„Huvitav linn, mida unenägudes sageli olen näinud, oleks nagu Pärnu kesklinn ja natuke Viljandi ka. Esimesed linnad minu eluorbiidis olidki Tartu, Viljandi ja Pärnu. Isapoolsed vanemad on pärit Viljandist, elu viis meid Tartu. Minu onu, isa vend, jõudis Pärnu linna peremehe toolile. Kui isa auto ostis, oli meil igasuvine viis algul sõita Viljandisse ja sealt edasi Pärnu. Neist suvedest on meelde jäänud

Kas hääli tuli hälliga kaasa?

„Hääle pärisin tõepoolest oma isapoolselt vanaemalt Marielt. Aga hällilaulu on mulle laulnud hoopis isa. Kes ei saa magada ilma lutita, kes ilma tekita, aga mina ei saanud magama jääda ilma lauluta. Emal polnud aega, aga isal oli ilus bass-bariton. Tahtsin kuulata seda igal õhtul veel ja veel...”

Hääli, mis on Pärnu publikus liikunud, on Margarita häälele mõjunud, ja mitte rahustavalt. Ja ta tundis siis ikka rahutust, kui pärnulastele jälle mõnda aega laulda ei saanud.

„Ma olin 1965. aastal juba Vanemuise solist ja kutsuti Pärnu sümfooniaorkestri kontserdile, mida tookord juhatas Eri Klas. Kavas oli Johann Strauss, pidin esitama Adele kuplee „Nahkhiirest”. Kui Eri poleks minu kursusekaaslane, oleks „hiireke” vist „suurest julgusest” ainult värisenud. Olin loo õppinud iseseisvalt selgeks ja palju seda orkestriga kohe kokkulaulmist ikka oli! Olin järjekindel: proovis eksisin ikka ühes ja samas kohas. Eri ütles, et Pärnus on suveti publikut vaata et igast maailma nurgast kuulamas. Teadsin seda isegi. Närveerisin ja loomulikult tuli öösel silmad lahti passida. Esinemisel aga õnnestus kõik: laulsin nagu noodis kirjas. Pärast laulmist tuli kuulajate hulgast Suur Neeme, siis oli ta juba Neeme Järvi, tänas mind.

Vabandasin, et närveerisin jne. Neeme aga ütles: „Olen teie häält kogu aeg armastanud.” Mõtles ta seda tõsiselt või mitte, kuid mulle läks see väga hinge...”

„Huvitav, ma olin kaua aega arvanud, et ooperihääled tulevad Saaremaalt nagu oli Hendrik Krumm. Aga tuleb välja, et silmapaistvad vokalistid on ka Tartust plehku pannud,” vaimutses kunagine lavapartner maestro Tiit Kuusik.

On võimalik tühijuttudest lihtsalt üle olla?

Kui mõelda sellele, mida kõike on usutud või seltskonnas räägitud, siis ... Kust need tiitlid ja rahvakunstniku nimetused tulla said...?

Eks ikka tänu abikaasale, kes oli tol ajal Ministrite nõukogu autobaasi direktor. Oleneb ütlejast ja sellest, mille (muu) järgi keegi suurepärasest koloratuursoprani oskab hinnata, kui mitte hääle järgi?! Või tahetaks lihtsalt niimoodi mõelda? Kas kõik ikka on „masinaõliga” määrítav?

„Olen püüdnud paljudest asjadest lihtsalt üle olla. Võib-olla olengi! Kuidas siisugused jutud üldse tulevad, ma ei tea, aga ega ma ise ei vali vahel ka sõnu. Ükskord ütlesin peadirigendile, et Juhan (abikaasa) sinu autot enam ei paranda ega õlita. Muidugi oli see nali, aga keegi sai ilmselt soovitud kärbse kõrva taha pirisema. Peenrahaks pole ma end kunagi vahetanud. Need rahvakunstniku nimetused ei tulnud ka nii lihtsalt, nagu arvatakse. Öeldi, et Anu Kaal saab ..., siis võtame sinu ..., aga siis oli Neeme Järvi kord saada..., siis Hendrik Krumm ... ja siis... Ja siis!?”

Margarita Voitesse impressario

Toomas Zupping ütleb, et Margarital on üks oluline iseloomuomadus - ta orienteerub igas olukorras, mis näitab intelligentsi. „Margarita ei reageeri igasuguste arvamiste peale, suminale, mis käib ikka suuruste ümber ja on sellest üle.” Aga tähetargad ütlevad, et palju on sellest, kelleks me siia ilma sünnime.

„Ma ei nurise, sest mu elutee number on õige. Minu sümbol on kotkas, kes on loodud lendama. Kotkas ei saagi pargis Varblastega sõprust pidada, ütleb kõigutamatu lauljanna kujundlikult.

Nii palju kui annad publikule, saad tagasi.

Kutselised proovi ei tee?

Tavaliselt laulavad lauljad ju enne kontserti hääle lahti. Nagu spordiski on vaja lihased soojaks saada.

Ka Ivari Ilja imestas ja kinnitas seda, et Margarital on õhtul suur ja

vastutusrikas soolokontsert ja Margarita ei tee piuksugi. „Korraks ainult piiksatas omamoodi, kontrollimaks, kas häääl on korras ja see oligi kõik.”

„Ma ei ole kunagi harjutanud. Enne esinemist lihtsalt proovin, kas häääl on korras.”

„Kui ma konservatooriumi lõpetasin ja teatrilavale astusin, oli häääl „jalutu” - ei ulatunud kõrge „do” -ni, rääkimata „re” - või „mi-bemollist” , mis on hea koloratuursoprani noodid. Aljabevi „Ööbikult” sain kätte „do”, „Traviataga” jõudsin „mi-bemollini” . Kohe aga läks ütlemiseks, et see on kole! Hendrik Krumm kaitses mind tarkade kolleegide eest, öeldes, las harjutab, muidu ei ole Eestimaal sedagi mi-bemolli. Aga harjutanud pole ma kunagi.”

Aga Estonia laval särasid Margarita uhked „mi-bemollid” ju nagu nalja?

Niisama ära olla või lulli lüüa saab siis, kui istud kõrges, ütleb vares puu ladvas. Ööbikuid see ei kõiguta. Nad ei saa seda endale lubada. Margarita teeb heegeldustöid, poputab ja toidab linnukesi aias. Voiteste Viimsi kodu pole täis tühja-tähja, vaid puid, mida abikaasa laseb istutada. Roheline müür, kui nii võib öelda, kus linnud marju maiustavad. „Arvavad vist, et ongi just nende jaoks,” muigab Margarita.

Soovime omalt poolt särava lavakarjääriga Margarita Voitesele palju õnne ja armastust.

"Ma olen saatuse mutt, usun saatust ja olen saatusele alluv. Igal meist on oma horoskoop, tähtkuju."

- MARGARITA VÕITES -

"Mõni osa on tulnud pisut hiljem, mõni roll jäänudki tulemata. Olen püüdnud Lakmed, Siloat, aga need osad on jooksnud minu elust mööda.

- MARGARITA VÕITES -"

"Kui tuleb kutse laulda, tõmbuvad lihased kohe pingule, pea püsti, nagu tsirkusehobusel.

- MARGARITA VÕITES -"

"Ma ei nurise, sest mu elutee number on õige. Minu sümbol on kotkas, kes on loodud lendama.

- MARGARITA VÕITES -"

FOTOD: RAHVUSOOPER ESTONIA, ERAKOGU Donizetti ooper „Rügemendi tütar”. Margarita Võites (Maria), Teo Maiste (Sulpice), 1979. Rossini ooper „Türklane Itaalias”. Margarita Võites (Fiorilla), 1971. „Violetta” osa Verdi Traviatas, Margaritalt pühendusega artikli autorile, 1974. Helilooja Ants Sõber, Margarita Võites ja dirigent Eri Klas. Straussi operett „Nahkhiir”. Kalju Karask (Eisenstein), Margarita Võites (Rosalinde), 1973. Händeli ooper „Alcina”. Margarita Võites nimirollis, 1985. aastal. Valgerand, kartulid ja maailma parimad „Pärnu sprotid”. „Onu W ill teadis ja ütles ikka: „Rita tantsi ja laula meile.” Jah, aga ainult siis, kui te sel ajal lähete teise tuppa. Need n-ö teise toa laulud-tantsud ongi minu esimesed „etendused”. Minu elu tähtsamaid ülesastumisi toimus Pärnu II keskkoolis, tolleaegses Koidula koolis. Olin siis juba konservatooriumi üliõpilane, kui Pärnu „llo” -koor kutsus mind koori kontserdile solistik. Siit pärinevad ka ilusad sõnad ajalehes: kui ma nii usinasti häälega tööd teen, saab minust asja. Olin siis teise kursuse tudeng ja hakkasin bussi peale minema, et llo kooriga esineda, aga sõrm jäi ukse vahele ja viidi kiirabiga Tartu kliinikusse. Arstid tundsid huvi, kes see laulja on, kes siia toodi, ma tundsid paljusid arste ja nemad mind - ah, see on ju meie Rita! Seekord jäi see Pärnu sõit seisma. Aga paistab, nagu öeldi Pärnu lehes, et minust saigi asja. Pärnu ei lasknud mind edaspidi meelest, vaid kutsus esinema Kuursaali ja seda nii mitmel korral.” Pärnu suvepublik oli kirju ja põnev. Muusikahuvilised-suvitajad Moskvast, Leningradist ja Tallinnast. Verdi ooper „Rigoletto”. Tiit Kuusik (Rigoletto), Margarita Võites (Gilda), 1968.

MARVI TAGGO